

# 1979. évi 13. törvényerejű rendelet

## a nemzetközi magánjogról<sup>1</sup>

Hatályos: 2017. 01. 01. – 2017. 12. 31.

### *I. Fejezet*

#### *Általános szabályok*

##### *A törvényerejű rendelet célja és hatálya*

**1. §** E törvényerejű rendelet célja a békés nemzetközi kapcsolatok fejlesztése érdekében annak meghatározása, hogy – melyik állam jogát kell alkalmazni, ha polgári jogi, családi jogi vagy munkajogi jogviszonyban külföldi személy, vagyontárgy vagy jog (a továbbiakban: külföldi elem) szerepel és több állam joga lenne alkalmazható, – milyen joghatósági és eljárási szabályok alapján kell eljárni külföldi elemet tartalmazó jogvitában.

**2. §** Nem lehet alkalmazni e törvényerejű rendeletet olyan kérdésben, amelyet nemzetközi szerződés szabályoz.

##### *Jogi minősítés*

**3. §** (1) Ha az alkalmazandó jog meghatározása szempontjából a jogvitában megítélendő tények, vagy viszonyok jogi minősítése kérdésében vita van, a magyar jog szabályainak és fogalmainak értelmezésével kell eljárni.

(2) Ha a magyar jog valamely jogintézményt nem ismer, vagy eltérő tartalommal, más elnevezéssel ismer, és az a magyar jog szabályainak értelmezésével sem határozható meg, a jogi minősítésben a jogintézményt szabályozó külföldi jogra is figyelemmel kell lenni.

##### *Visszautalás az alkalmazandó jogra*

**4. §** Ha e törvényerejű rendelet értelmében külföldi jogot kell alkalmazni, az alkalmazandó külföldi jognak a felmerült kérdést közvetlenül rendező szabályai irányadók. Ha azonban a külföldi jog a felmerült kérdésben a magyar jogra utal – e szabály figyelembevételével –, a magyar jogot kell alkalmazni.

##### *Külföldi jog tartalmának megállapítása*

**5. §** (1) A bíróság vagy más hatóság az általa nem ismert külföldi jog felől hivatalból tájékozódik, szükség esetén szakértői véleményt is beszeréz és a fél által előterjesztett bizonyítékokat is figyelembe veheti.

(2)<sup>2</sup> A külföldi jogról a bíróság vagy más hatóság megkeresésére az igazságügyért felelős miniszter felvilágosítást ad.

(3) Ha a külföldi jog tartalmát nem lehet megállapítani, a magyar jogot kell alkalmazni.

##### *Viszonosság*

**6. §** (1) A külföldi jog alkalmazása – ha jogszabály másként nem rendelkezik – nem függ a viszonosságtól.

(2)<sup>3</sup> Ha a jogszabály a külföldi jog alkalmazását viszonosságtól teszi függővé, a viszonosságot az ellenkező bizonyításáig fennállónak kell tekinteni. Ha jogszabály a viszonosság bizonyítását kívánja, a viszonosság fennállásáról az igazságügyért felelős miniszter ad a bíróságra és más hatóságra kötelező nyilatkozatot.

##### *A külföldi jog alkalmazásának mellőzése*

**7. §** (1) Mellőzni kell a külföldi jog alkalmazását, amennyiben az a magyar közrendbe ütköznék.

(2) A külföldi jog alkalmazása nem mellőzhető egymagában azért, mert a külföldi állam társadalmi-gazdasági rendszere a magyartól eltér.

(3) A mellőzött külföldi jog helyett a magyar jogot kell alkalmazni.

**8. §** (1) Nem lehet alkalmazni azt a külföldi jogot, amely a felek által – az egyébként irányadó jogszabály megkerülése céljából – mesterségesen vagy színleléssel létrehozott külföldi elemhez kapcsolódik (csalárd kapcsolás).

(2) Csalárd kapcsolás esetében az e törvényerejű rendelet szerint egyébként irányadó jogot kell alkalmazni.

**9. §** Ha a felek az e törvényerejű rendelet szerint irányadó külföldi jog mellőzését közösen kérik, helyette a magyar jogot – illetve a jogválasztás lehetősége esetében a választott jogot – kell alkalmazni.

## *II. Fejezet*

### *Személyek*

#### *Az ember mint jogalany*

**10. § (1)** Az ember jogképességét, cselekvőképességét és általában személyi állapotát, továbbá személyéhez fűződő jogait személyes joga szerint kell elbírálni.

(2)<sup>4</sup> Az ember névviselésére a személyes joga irányadó. Az érintett kérelme esetén a születési név anyakönyvezése során a névviselésre azon más állam jogát kell alkalmazni, amelynek állampolgárságával szintén rendelkezik, ebben az esetben a 11. § (2) bekezdését nem lehet alkalmazni.

(3)<sup>5</sup> A személyhez fűződő jogok megsértéséből származó igényekre a jogsértés helyén és idején irányadó jogot kell alkalmazni; ha azonban a kártérítés vagy jóvátétel tekintetében a sérelmet szenvedőre a magyar jog kedvezőbb, az igényt e jog szerint kell elbírálni.

**11. § (1)** Az ember személyes joga annak az államnak a joga, amelynek állampolgára. Az állampolgárság megváltozása nem érinti a korábbi személyi állapotot és az annak alapján létrejött jogokat és kötelezettségeket.

(2) Ha valakinek több állampolgársága van, és egyik állampolgársága magyar, személyes joga a magyar jog.

(3) Akinek több állampolgársága van és egyik sem magyar, valamint a hontalan személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén lakóhelye van, illetőleg a magyar jog, ha Magyarországon is van lakóhelye. Akinek külföldön több lakóhelye van, személyes joga annak az államnak a joga, amellyel kapcsolata a legszorosabb.

(4) Akinek személyes jogát az előző bekezdések alapján nem lehet megállapítani és nincs lakóhelye, személyes jogát szokásos tartózkodási helye határozza meg. Akinek több szokásos tartózkodási helye közül az egyik Magyarországon van, személyes joga a magyar jog.

**12. § (1)** Lakóhely az a hely, ahol valaki állandóan vagy a letelepedés szándékával lakik.

(2) Szokásos tartózkodási hely az a hely, ahol valaki letelepedés szándéka nélkül hosszabb ideje tartózkodik.

**13. §** Magyarországon menedékjogot élvező személy személyi állapotára a magyar jog irányadó; ez a rendelkezés nem érinti a korábbi személyi jogállapotot és az annak alapján létrejött jogokat és kötelezettségeket.

**14. § (1)** A magánszemély gazdasági tevékenységére, termelői, kereskedői (a továbbiakban: gazdasági) minőségére annak az államnak a joga irányadó, amelynek területén a gazdasági működést engedélyezték.

(2) Ha a gazdasági működés engedélyezésére nem volt szükség, vagy a működést több államban engedélyezték, a gazdasági minőségre annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a gazdasági tevékenysége központi ügyvezetésének helye van.

**15. § (1)** A külföldi állampolgár és a hontalan jogképességére és cselekvőképességére, továbbá személyi és vagyoni jogaira, valamint kötelezettségeire – ha jogszabály másképpen nem rendelkezik – ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni, mint a belföldiekre.

(2) Azt a nem magyar állampolgárt, aki a személyes joga szerint cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körében Magyarországon kötött vagyoni jogi ügyletei szempontjából cselekvőképesnek kell tekinteni, amennyiben a magyar jog szerint cselekvőképes lenne.

(3) Azt a nem magyar állampolgárt, aki személyes joga szerint cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, de a magyar jog szerint cselekvőképes lenne, egyéb vagyoni jogi ügyletei szempontjából is cselekvőképesnek kell tekinteni, ha az ügylet jogkövetkezményeinek Magyarországon kell beállniuk.

**16. § (1)** A holtak vagy eltűntek nyilvánításra, továbbá a halál tényének megállapítására az a jog irányadó, amely az eltűntnek személyes joga volt.

(2) Ha a magyar bíróság belföldi jogi érdekből nem magyar állampolgárt nyilvánít holtak vagy eltűntnek, illetőleg ilyen személy halálának tényét állapítja meg, a magyar jogot kell alkalmazni.

#### *Az állam mint jogalany*

**17. § (1)** A magyar állam e törvényerejű rendelet hatálya alá eső jogviszonyaira saját jogát kell alkalmazni, kivéve ha

- a) az állam a külföldi jog alkalmazásához kifejezetten hozzájárult, vagy
- b) a jogviszony az állam tulajdonában álló vagy általa megszerezni kívánt, külföldi ingatlanra vonatkozik, vagy
- c) a jogviszony külföldi érdekeltségű gazdasági szervezetben való részvételre vonatkozik.

(2) Az (1) bekezdés külföldi államra csak viszonzóság esetén alkalmazható.

#### *A jogi személyek*

**18. § (1)** A jogi személy jogképességét, gazdasági minőségét, személyhez fűződő jogait, továbbá tagjainak egymás közötti jogviszonyait személyes joga szerint kell elbírálni.

- (2) A jogi személy személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén a jogi személyt nyilvántartásba vették.
- (3) Ha a jogi személyt több állam joga szerint vették nyilvántartásba, vagy az alapszabályban megjelölt székhelyen irányadó jog szerint nyilvántartásba vételére nincs szükség, személyes joga az alapszabályban megjelölt székhelyen irányadó jog.
- (4) Ha a jogi személynek az alapszabály szerint nincs székhelye, vagy több székhelye van, és egyik állam joga szerint sem vették nyilvántartásba, személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén a központi ügyvezetés helye van.
- (5)<sup>6</sup>

### *III. Fejezet*

#### ***Szellemi alkotások joga***

##### *Szerzői jog*

**19. §** A szerzői jogokat annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek területén a védelmet igénylik.

##### *Iparjogvédelmi jog*

**20. §** (1) A feltaláló és jogutódja annak az államnak a joga szerint és abban az államban részesül védelemben, amelyben a szabadalmat megadták, illetőleg ahol a bejelentést megtették.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt szabályt kell értelemszerűen alkalmazni más iparjogvédelmi jogokra (ipari mintaoltalom, védjegy stb.) is.

### *IV. Fejezet*

#### ***Tulajdonjog és más dologi jogok***

**21. §** (1) A dolog fekvésének helyén irányadó jogot kell alkalmazni – ha ez a törvényerejű rendelet másként nem rendelkezik – a tulajdonjogra és más dologi jogra, továbbá a zálogjogra és a birtokra.

(2) A dolog fekvésének helyén irányadó jog annak az államnak a joga, amelynek területén a dolog a jogi hatást kiváltó tény létrejöttének időpontjában van.

**21/A. §**<sup>7</sup> Letéti számlán nyilvántartott vagy dematerializált értékpapíron fennálló tulajdonjogra és más dologi jogra annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelyben azt az értékpapírszámlát vagy értékpapír-letéti számlát vezetik, amelyen a tulajdonjog vagy más dologi jog jogosultjának javára a jóváírás történt. Ha a külföldi jog a felmerült kérdésben a magyar jogra utal, e visszautalást nem kell figyelembe venni.

**22. §** (1) Ingó dolog elbirtoklására annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a dolog az elbirtoklás idejének lejártakor volt.

(2) Az elbirtoklást a dolog fekvési helyének megváltozása önmagában nem szakítja meg.

**23. §** (1) Lajstromozott vízi vagy légi járműre vonatkozó dologi jogok keletkezését, fennállását vagy megszűnését annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek lobogója vagy más felségjelvénye alatt a jármű közlekedik.

(2) A rendeltetési hely államának joga irányadó a szállítás alatt álló ingó dolgokra vonatkozó dologi jogokra. Az ilyen dolgok kényszerű eladásával, beraktározásával vagy elzálogosításával kapcsolatos dologi joghatásokra azonban a dolog fekvésének helyén irányadó jogot kell alkalmazni.

(3) Az utas személyes joga irányadó az általa magával vitt személyes használati tárgyakra vonatkozó dologi jogokra.

(4) Ha a vállalati (üzleti) vagyon mint egész száll át a jogutódra, a dologi jogváltozásokat – az ingatlanra vonatkozó ilyen jogváltozások kivételével – a jogelőd személyes joga alapján kell megítélni.

(5) Ha a dolog tulajdonjoga bíróság rendelkezése alapján vagy végrehajtás során száll át, a jogszerzésre annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek bírósága rendelkezik, illetőleg, amelynek hatósága a végrehajtási ügyben eljár.

### *V. Fejezet*

#### ***Kötelmi jog***

##### *Szerződéses kötelmi jogviszonyok*<sup>8</sup>

**24. §**<sup>9</sup> A 25–30. §-ok rendelkezéseit az olyan szerződéses kötelmi jogviszonyokra kell alkalmazni, amelyekre az Európai Parlament és a Tanács a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló [593/2008/EK rendeletének](#) hatálya nem terjed ki.

**25. §**<sup>10</sup> A szerződésre azt a jogot kell alkalmazni, amelyet a felek a szerződés megkötésekor, vagy később akár a szerződés egészére, akár annak csak egy részére választottak. A jogválasztásnak kifejezettnak kell lennie, vagy annak a szerződés rendelkezéseiből vagy az eset körülményeiből kellő bizonyossággal megállapíthatónak kell lennie. Jogválasztás hiányában a szerződésre alkalmazandó jogot a 26–28. §-ok szerint kell megállapítani.

**26. §<sup>11</sup>** (1) Tőzsdén, versenytárgyaláson vagy árverésen kötött szerződésre annak az államnak a joga irányadó, amelynek területén a tőzsde van, illetve a versenytárgyalást vagy az árverést tartják.

(2) A társasági szerződést annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek területén a társaság tevékenységét kifejti. A jogi személyt alapító társasági szerződésre a jogi személy személyes jogát kell alkalmazni.

**27. §<sup>12</sup>** (1) Értékpapíron alapuló kötelezettség fennállására és terjedelmére a teljesítés helyén irányadó jogot kell alkalmazni.

(2) A nyilvános kölcsön alapján kibocsátott kötvényen alapuló kötelmi jogok és a kötelezettségek keletkezését, átszállását, megszűnését és érvényesítését a kibocsátó személyes joga szerint kell elbírálni.

(3) Ha az értékpapír áruval való rendelkezés jogát biztosítja, a dologi jogi hatásokra ennek a törvényerejű rendeletnek a dologi jogviszonyokra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(4) Ha az értékpapír tagsági jogot testesít meg, az értékpapíron alapuló jogok és kötelezettségek keletkezését, átszállását, megszűnését és érvényesítését a jogi személy személyes joga szerint kell elbírálni.

**28. §<sup>13</sup>** Egyéb szerződésekre jogválasztás hiányában azt a jogot kell irányadónak tekinteni, amelyhez a szerződés – az adott szerződéses viszony lényeges elemei szerint – leginkább kapcsolódik.

#### **28/A. §<sup>14</sup>**

**29. §<sup>15</sup>** (1) A szerződés joga kiterjed a kötelmi jogviszony minden elemére, így különösen a szerződés megkötésére, anyagi és alaki érvényességére, kötelmi hatásaira, továbbá – ha a felek másként nem állapodtak meg, vagy e törvényerejű rendeletből más nem következik – a szerződést biztosító megállapodásokra, a szerződéssel kapcsolatos követelések beszámíthatóságára, engedményezés útján történő átruházhatóságára és átvállalására.

(2) Ha a szerződés a szerződésre vonatkozó jog szerint (25–28. §) alaki okokból nem érvényes, a bíróság a szerződést érvényesnek tekinti, amennyiben az eljáró bíróság államának vagy annak az államnak a joga szerint érvényes, amelynek területén kötötték, vagy ahol a célzott joghatásoknak be kell állniuk.

(3) Követelés elévülésére azt a jogot kell alkalmazni, amely a követelésre egyébként irányadó.

**30. §<sup>16</sup>** Az egyoldalú nyilatkozatokra – ha ez a törvényerejű rendelet másként nem rendelkezik – a szerződésekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

#### **31. §<sup>17</sup>**

### *Szerződésen kívüli kötelmi jogviszonyok<sup>18</sup>*

**32. §<sup>19</sup>** A 33–34. §-ok rendelkezéseit az olyan szerződésen kívüli kötelmi jogviszonyokra kell alkalmazni, amelyekre az Európai Parlament és a Tanács a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló [864/2007/EK rendeletének](#) hatálya nem terjed ki.

**33. §<sup>20</sup>** (1) A szerződésen kívül okozott kárért fennálló felelősségre a károkozó tevékenység vagy mulasztás helyén és idején irányadó jogot kell alkalmazni.

(2) Ha ez a károsultra kedvezőbb, annak az államnak a jogát kell irányadónak tekinteni, amelynek területén a kár bekövetkezett.

(3) Ha a károkozó és a károsult lakóhelye ugyanabban az államban van, ennek az államnak a jogát kell alkalmazni.

(4) Ha a károkozó tevékenység vagy mulasztás helyének joga szerint a felelősség feltétele a vétkesség, a vétőképesség fennállását akár a károkozó személyes joga, akár a jogsértés helyének joga szerint meg lehet állapítani.

**34. §<sup>21</sup>** (1) Arra nézve, hogy a károkozó magatartás közlekedési, vagy más biztonsági szabály megsértésével valósult-e meg, a károkozó magatartás helyének joga irányadó.

(2) Ha a károkozó tevékenység vagy mulasztás helye lajstromozott vízi vagy légi jármű, a károkozásra és annak következményeire – állami felségterületen kívül – annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek lobogója vagy más felségjelvénye alatt a jármű a jogsértés idején közlekedett.

#### **35. §<sup>22</sup>**

### *VI. Fejezet*

### **Öröklési jog**

**36. §<sup>23</sup>** A szóbeli végrendelet és annak visszavonása alakilag érvényes, ha megfelel

- a) a magyar jognak,
- b) a keletkezés vagy a visszavonás helyén és idején hatályos jognak,
- c) annak a jognak, amely a szóbeli végrendelet létrejöttékor, annak visszavonása időpontjában vagy az örökhagyó halála idején az örökhagyó személyes joga volt,
- d) a szóbeli végrendelet létrejöttékor, annak visszavonása időpontjában vagy az örökhagyó halálakor az örökhagyó lakóhelyén vagy szokásos tartózkodási helyén hatályos jognak, vagy
- e) ingatlanra vonatkozó szóbeli végrendelet esetében az ingatlan fekvésének helyén irányadó jognak.

**36/A. §<sup>24</sup>** Ha az öröklésre alkalmazandó jog szerint a belföldi hagyatékra nincs örököse, a belföldi hagyaték öröklésére a magyar jogra a magyar állam öröklésére irányadó szabályait kell alkalmazni.

## *VII. Fejezet*

### **Családi jog**

#### *A házasság és érvényessége*

**37. § (1)** A házasság érvényességének anyagi jogi feltételeit a házasulóknak a házasságkötés idején fennálló közös személyes joga szerint kell elbírálni. Ha a házasulók személyes joga a házasságkötés idején különböző, a házasság csak akkor érvényes, ha ennek anyagi jogi feltételei mindkét házasuló személyes joga szerint megvannak.

(2) A házasságkötés érvényességének alaki kellékeire a házasságkötés helyén és idején hatályos jog irányadó.

(3)<sup>25</sup>

(4) A házasságkötésre és érvényességére vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a házasság létezése vagy nemlétezése megállapításának kérdésében is.

**38. § (1)<sup>26</sup>** Ha nem magyar állampolgár kíván Magyarországon házasságot kötni, igazolnia kell, hogy a házasságkötésnek személyes joga szerint nincs akadálya. Az igazolás alól az anyakönyvi szerv indokolt esetben felmentést adhat.

(1a)<sup>27</sup> Nem kell az (1) bekezdésben foglaltakat igazolni, és az igazolás alól felmentést kérni, ha a házasuló személyes joga szerint az igazolás kiállításának nincs helye. Az anyakönyvi szerv a külpolitikáért felelős miniszter vagy az adott ország külképviseleti hatóságának értesítése alapján honlapján közzéteszi azon államok körét, amelyek joga szerint az igazolás kiállításának nincs helye.

(2) A házasságot Magyarországon nem lehet megkötni, ha a házasságkötésnek a magyar jog szerint elháríthatatlan akadálya van.

(3)–(4)<sup>28</sup>

#### *A házastársak személyi és vagyoni viszonyai*

**39. § (1)<sup>29</sup>** A házastársak személyi és vagyoni jogviszonyaira – ideértve a házastársi névviselést, valamint a házassági vagyoni jogi megállapodást is – az a jog az irányadó, amely az elbírálás idején a házastársak közös személyes joga.

(2) Ha a házastársak személyes joga az elbírálás idején különböző, utolsó közös személyes jogukat, ennek hiányában annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a házastársaknak utoljára közös lakóhelyük volt.

(3) Ha a házastársaknak nem volt közös lakóhelyük, az eljáró bíróság, illetőleg más hatóság államának jogát kell alkalmazni.

(4)<sup>30</sup> A házastársak személyes jogának megváltozása nem érinti a korábbi jog alapján megállapított névviselést, továbbá az érvényesen létrejött vagyoni jogi hatásokat, ideértve a házassági vagyoni jogi megállapodást is.

#### *A házasság felbontása*

**40. §<sup>31</sup>** A házastársak a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló [1259/2010/EU tanácsi rendelet 5–7. cikke](#) szerinti jogválasztással legkésőbb a bíróság által az első tárgyaláson tűzött határidő elteltéig élhetnek. Az erre vonatkozó megállapodás az említett rendelet 7. cikk (1) bekezdése szerinti alakiságok mellett érvényes.

**41. §<sup>32</sup>**

#### *A bejegyzett élettársi kapcsolat<sup>33</sup>*

**41/A. §<sup>34</sup>** (1) A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére és érvényességére, annak joghatásaira a 37–39. § rendelkezéseit – a (2)–(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – megfelelően kell alkalmazni.

(2) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének nem akadálya, illetve annak érvényességét nem érinti, ha a leendő bejegyzett élettárs személyes joga az azonos neműek bejegyzett élettársi kapcsolatának jogintézményét nem ismeri, feltéve, hogy

a) a magyar állampolgársággal nem rendelkező leendő bejegyzett élettárs igazolja, hogy személyes joga szerint a házasságkötésnek nem lenne akadálya, és

b) legalább az egyik leendő bejegyzett élettárs magyar állampolgár vagy Magyarország területén lakóhellyel rendelkezik.

(3)<sup>35</sup> A (2) bekezdés a) pontjában meghatározott igazolás alól az anyakönyvi szerv indokolt esetben felmentést adhat.

(4) A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásaira a (2) bekezdésben meghatározott esetben a magyar jogot kell alkalmazni.

**41/B. §<sup>36</sup>** (1) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésére annak az államnak a jogát kell alkalmazni,

a) amelynek területén a kapcsolat megszűnésére irányuló eljárást megindító kereset vagy kérelem benyújtásakor a bejegyzett élettársak szokásos tartózkodási helye található, ennek hiányában

b) amelynek területén a bejegyzett élettársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, ha ez a tartózkodási hely a kereset vagy kérelem benyújtásától számított egy évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, feltéve, hogy a kereset vagy kérelem benyújtásakor az egyik bejegyzett élettárs még mindig ebben az államban tartózkodik, ennek hiányában